

U s n e s e n í

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců Mgr. Jiřího Gottwalda a JUDr. Miroslavy Honusové v právní věci žalobkyně **G. M. G.**, t.č. Věznice Opava, proti žalované **Věznici Opava**, ve věci přestěhování žalobkyně z cely č. 100,

t a k t o :

I. Žaloba se odmítá.

II. Žádná z účastnic řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou podanou k soudu 13.9.2010 domáhá, aby byla přestěhována zpět do cely č. 100 a věc prošetřena oddělením prevence a stížností žalované s tím, že pokud má být kdo z cely č. 100 odstěhován, pak jiná odsouzená.

Podle § 4 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) rozhodují soudy ve správním soudnictví o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy.

S.ř.s. v § 4 odst. 1 písm. a) zavádí legislativní zkratku „správní orgán“. Za správní orgán je možné považovat pouze orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobu nebo jiný orgán, avšak pouze tehdy, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy. Pouze tehdy, pokud žaloba směřuje proti rozhodnutí vydanému správním orgánem v oblasti veřejné správy, je dána pravomoc soudu ve správním soudnictví. V ostatních věcech orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, fyzická nebo právnická osoba nebo jiný orgán správním orgánem není, a proto soud nemůže jeho akty přezkoumávat v řízení o žalobách podle § 4 odst. 1 písm. a) s.ř.s. ani jinak zasahovat

do jeho svébytné činnosti. Skutečnost, že tentýž subjekt zároveň může vystupovat jako správní orgán a v jiné případě jako správní orgán vystupovat nebude, lze dovodit například z rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 24.2.1999, sp. zn. I. ÚS 505/98 (dostupný na www.judikatura.cz). Ústavní soud uvedl, že za akt orgánu veřejné moci se považuje také jednání konkrétního funkcionáře orgánu veřejné moci, pokud rozhoduje o subjektivních právech a povinnostech subjektů. Pokud však funkcionář orgánu veřejné moci vykonává zákonem založené právo a povinnost „řídit“ podřízené, nejedná jako orgán veřejné moci. Nejde o rozhodování orgánu veřejné moci, neboť nerozhoduje o subjektivních právech a povinnostech nepodřízených subjektů, ale jde o „řízení“ podřízených individuálními pokyny a rozkazy na základě žádosti o přijetí do služebního poměru, jde tedy o interní služební vztah nadřízenosti a podřízenosti dobrovolně přijatý.

Žalobkyně žalobou napadá rozhodnutí o přestěhování žalobkyně do jiné cely. Soud se proto musel nejprve zabývat tím, zda žalovaná v dané věci rozhodovala o právu či povinnosti žalobkyně v oblasti veřejné správy, resp. zda vystupovala jako správní orgán ve smyslu s.ř.s.

Výkon trestu odnětí svobody je v obecné rovině upraven v části třetí, označené „řízení před soudem“, hlavě dvacáté první, označené „vykonávací řízení“, oddílu druhém zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním. Na rozdíl od výkonu rozhodnutí podle zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, který je výkonem soudnictví, nikoli výkonem veřejné správy, ať jej provádí soud nebo soudní exekutor, nelze stejný závěr bez dalšího učinit v případě výkonu trestu odnětí svobody. Je tomu tak proto, že podle § 3 zák. č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, je orgánem zajišťujícím výkon tohoto trestu Vězeňská služba České republiky, která je státním orgánem, zřízeným zák. č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky. Její úkony ve vztahu k odsouzeným nejsou ze zákona výkonem soudnictví. V čele věznice stojí ředitel věznice (§ 1 odst. 4 téhož zákona). Ředitel věznice je však správním orgánem pouze v těch případech, ve kterých mu bylo zákonem svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy (například podle § 11 odst. 1 vyhl. č. 10/2000 Sb. vydává ředitel věznice rozhodnutí o výši nákladů výkonu vazby).

Podle § 3 odst. 1 zák. č. 169/1999 Sb. střežení odsouzených, dozor nad nimi, metody zacházení s odsouzenými a stanovené podmínky výkonu trestu zajišťuje Vězeňská služba České republiky. Vězeňská služba činí v průběhu výkonu trestu ve vztahu k odsouzeným nepřeborné množství činností, v rámci úkolů jí stanovených (§ 2 zák. č. 555/1992 Sb.), avšak každý její úkon není možné považovat za úkon správního orgánu ve smyslu s.ř.s., neboť každý úkon není výsledkem rozhodování o právu či povinnosti odsouzeného v oblasti veřejné správy. Vězeňská služba například prostřednictvím programů zacházení soustavně působí na osoby ve výkonu trestu odnětí svobody a obdobně i na některé skupiny osob ve výkonu vazby s cílem vytvořit předpoklady pro jejich řádný způsob života po propuštění [§ 2 odst. 1 písm. c) zák. č. 555/1992 Sb.]. Během výkonu trestu je odsouzený povinen podrobit se vnitřnímu řádu věznice, který kromě jiného vymezuje druh a obsah činností, které jsou pro jednotlivé skupiny odsouzených buď povinné nebo dobrovolné, přičemž okruh konkrétních činností, kterých je odsouzený povinen se zúčastnit nebo které může vykonávat, jsou stanoveny v programu zacházení (§ 40

odst. 1 zák. č. 169/1999 Sb.). K dosažení účelu výkonu trestu věznice stanoví pro každého odsouzeného program zacházení jako základní formu cílevědomého a komplexního působení na odsouzeného (§ 40 odst. 2 téhož zákona). Pravidelnou součástí programu zacházení je určení způsobu zaměstnávání odsouzeného, jeho účasti na pracovní terapii, vzdělávání anebo jiné náhradní činnosti, směřující k vytvoření předpokladů pro jeho samostatný způsob života (§ 41 odst. 3 téhož zákona). K dosažení účelu trestu Vězeňská služba působí na odsouzené, krom jiného stanovením programů zacházení, a odsouzení jsou podle § 28 zák. č. 166/1999 Sb. především povinni plnit pokyny a příkazy zaměstnanců Vězeňské služby. Působení na odsouzené realizované konkrétními pokyny a příkazy a tomu odpovídajícími povinnostmi odsouzených není rozhodováním o právech či povinnostech odsouzených v oblasti veřejné správy, nýbrž projevem „řízení“ odsouzených individuálními pokyny a rozkazy Vězeňské služby v rámci právního vztahu nuceně založeného vykonatelným rozsudkem soudu o uložení trestu odnětí svobody. Pouze v případě, že by tímto aktem „řízení“ bylo rozhodováno o právu či povinnosti odsouzeného, na které je za splnění zákonných podmínek právní nárok, vystupovala by v konkrétní věci Vězeňská služba či její složka jako správní orgán ve smyslu s.ř.s.

Přestěhování žalobkyně do jiné cely není rozhodováním o jejím právu na ubytování v konkrétní cele, neboť žalobkyni takové právo nepřísluší. Do činnosti Vězeňské služby a jejích složek, která není výsledkem rozhodování správního orgánu ve smyslu s.ř.s., není soud ve správním soudnictví oprávněn nijak zasahovat, neboť k tomu nemá pravomoc.

Vzhledem k tomu, že správní soud má ve správním soudnictví v řízení o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů pravomoc rozhodovat pouze tehdy, pokud žaloba směřuje proti rozhodnutí vydanému v oblasti veřejné správy správním orgánem, a žalovaná v dané věci nevystupovala jako správní orgán, není dána pravomoc soudu ve správním soudnictví rozhodnout o žalobě žalobkyně směřující proti jejímu přestěhování z cely č. 100.

Žaloba není ani návrhem na zahájení jiného typu řízení podle § 4 s.ř.s., když kupříkladu i v případě žaloby na ochranu proti nezákonnému zásahu [§ 4 odst. 1 písm. c) s.ř.s.] je poskytována ochrana proti nezákonnému zásahu správního orgánu, kterým v daném případě žalovaná nebyla.

Soud proto žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když nedostatek pravomoci soudu je nedostatkem podmínky řízení, který není odstranitelný.

Pro úplnost krajský soud dodává, že při svém rozhodování vycházel z konstatní judikatury soudů rozhodujících ve správním soudnictví o tom, jaká rozhodnutí směřující vůči odsouzeným ve výkonu trestu odnětí svobody podléhají přezkumu ve správním soudnictví (srov. např. usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 30.11.2006 č.j. 57 Ca 166/2006-14 publikované ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR pod č. 1144/2007), s jejímiž závěry se plně ztotožňuje a neshledal důvod se od nich v tomto posuzovaném případě odchýlit.

S ohledem na nepřezkoumatelnost přestěhování žalobkyně z cely č. 100 ve správním soudnictví již soud nerozhodoval o návrhu žalobkyně na osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro toto řízení.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto dle § 60 odst. 3 s.ř.s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení je **m o ž n o** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

V Ostravě dne 1. října 2010

Za správnost vyhotovení:
Marcela Jánová

JUDr. Monika Javorová, v. r.
předsedkyně senátu